

ÖSSZEFOGLALÓK / ABSTRACTS

(In English: from page 147)

ROVAT: TANULMÁNYOK (peer reviewed)

26–49 » BOCSI VERONIKA:

A lefelé irányuló iskolai mobilitás mintázatai ifjúsági mintában<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.03>

A lefelé irányuló iskolai mobilitással kapcsolatban a hazai kutatások a fiatal generációban a jelenség erősödését mutatják. Ugyanakkor az elmozdulás esélyeit alakító tényezőkkel kapcsolatban nem csak a hazai, hanem a nemzetközi szakirodalomban is hiátusokkal találkozhatunk. Vizsgálatunkban a Magyar Ifjúság 2016 és 2020 adatbázisok 25–29 éves almintáit használtuk fel, illetve ezekből egy összevont adatbázist is készítettünk. A lefelé irányuló iskolai mobilitást a következő csoportok kialakításával vizsgáltuk: az apa diplomás, az apa érettségizett, valamint apa szakmunkás végzettségű. Hogy beazonosítsuk a lefelé irányuló iskolai mobilitással összefüggő tényezőket, olyan lehetséges független változókat használtunk, mint a nem, a településtípus vagy az anya iskolai végzettsége, és ezek segítségével bináris logisztikus regressziós modelleket futtattunk le.

Eredményeink szerint a lefelé elmozduló fiatalok aránya vizsgálat két hulláma között nem változott jelentősen (2016 – 10,2%, 2020 – 9,2%). Ezeknek az elmozdulásoknak a döntő többsége egylépcsős volt, melynek kiindulópontját leginkább a diplomás apával bírók csoportja képezte. A lefelé irányú elmozdulás esélyét minden esetben formálta az anya végzettsége is, ugyanakkor az alakító tényezők minden iskolai szint esetében eltértek. A szakvégzettségű apák almintájában például a gyermekvállalás és a párkapcsolat is szignifikáns erővel bírt, míg az érettségizett és a diplomás apák esetében a szülő életével való egyet nem értés hatása gyengítette a reprodukciós mintát. A lefelé elmozduló fiatalok a továbbtanulási tervek kapcsán nem mutattak sajátos mintázatot, ellentétben a felfelé mobil és az immobil fiatalokkal.

Kulcsszavak: *társadalmi mobilitás; iskolai mobilitás; ifjúság*

50–72 » SOTKOVSKY LILI – BÁRDOS JENŐ:

A beszédtanító technológiák fejlődése és korlátai a nyelvтанításban – Az intézményes tanári diskurzus jegyeinek keresése a chatbot és a tanuló közötti interakcióban<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.04>

A tanulmány a nyelvoktatás technológiai fejlődésének történeti áttekintéséből kiindulva vizsgálja, hogy az AI-alapú chatbotok milyen mértékben képesek megjeleníteni a

nyelvtanári kommunikációra jellemző diskurzuspragmatikai mintázatokat. Míg a korábbi eszközök elsősorban a nyelvi inputhoz való hozzáférést és az autonóm gyakorlást támogatták, addig a mai rendszerek már a beszélgetés és visszajelzés révén a tanári szerep részleges imitációjára is képesek. A kutatás nem a pedagógiai hatékonyságot vizsgálja, hanem azt, hogy az AI és a tanuló közötti interakciókban megjelennek-e az intézményes tanári diskurzusra jellemző jelenségek. A vizsgálat egy szakirodalom-alapú ellenőrző lista segítségével, kvalitatív elemzés keretében történik, kontrollált tanulói szerepben létrehozott dialógus alapján. Megfigyeléseink összhangban állnak azzal a feltevessel, hogy az AI-alapú chatbotok bizonyos, a tanári kommunikációhoz köthető mikroszintű stratégiákat képesek ugyan reprodukálni, azonban nem veszik fel következtetesen azokat az interakciós és intézményes szerepeket, amelyek a nyelvtanári diskurzust mint egészet meghatározzák.

Kulcsszavak: *beszédtanítás; nyelvtanári diskurzus; AI-alapú nyelvhelyesítő*

ROVAT: LÁTÓSZÖG

5–12 » NÉMETH TIBOR:

A gyarmatosítás örökségének lebontása a kanadai iskolákban – A kiengesztelődésen át a kultúraazonos oktatásig<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.01>

Kanadában 1880 és 1980 között mintegy 150 ezer őslakos gyermeket kényszerítettek távoli bentlakásos iskolákba, ahol szexuális abúzus, családi kötelékeik elmetzése és anyanyelvük tiltása révén kulturális népi társadalmi hagyományok eltűnése, a közösségi élet megszűnése, a gyarmatosító politika súlyosan traumatikus örökséget hagyott maga után, ami generációkon átívelő bentlakásos iskola-szindrómát, függőséget, dühöt és a közösségek szétesését okozta. Az egyéni és közösségi gyógyulás e trauma tudatosításával indulhatott el.

A valódi megbékélés felé az első mérföldkővet egy 2007-es peren kívüli megállapodás, majd a 2008-ban felállított Társadalmi megbékélést segítő bizottság jelentette, melynek 2015-ös zárójelentése hivatalosan is kulturális népi társadalmi minősítette a történeteket, ami megnyitotta az utat az állami és egyházi bocsánatkérések előtt. A jogorvoslaton túl a bizottság a helyreállító igazságszolgáltatás szellemében a megszűnt kapcsolatok újjáépítését tűzte ki célul, egy 94 pontból álló cselekvési terv megvalósítása segítségével.

A rendszerszintű egyenlőtlenségek felszámolásában az oktatás kulcsfontosságú lett. A szövetségi kormány feladta az intézmények feletti kontrollt, és jelentős forrásokat biztosít az óslakos iskolák infrastruktúrájára és a nyelvi revitalizációra. A 2019-es óslakos nyelvekről szóló törvény elismerte a társadalomalkotó óslakos közösségek nyelvhasználati jogát, és bevonta a közösségi Vének tudását az oktatásba.

Mára a kanadai tartományok tanterveikbe integrálták az óslakosok történelmét és világról alkotott elképzeléseit. A hangsúly a tantermi oktatástól a terepen zajló, gyakorlati és anyanyelvi képzésre helyeződött át, amely összekapcsolja a modern tudományt az ősi bölcsességgel. A megbékelés és a kultúraazonos oktatás gyakorlata Kanadában immár nemzeti önérték a jövő építésében.

Kulcsszavak: *bentlakásos iskolák; kulturális népiartás; társadalmi megbékelés; helyreállító igazságszolgáltatás; nyelvi revitalizáció*

13–25 » PÁL VÖLGYI LAJOS:

Az innovációs kultúra megújulása az oktatásban

<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.02>

Egy ágazat működését és megújulását sokféle intézkedés segítheti. Az ágazati szereplők megbecsülése és tisztességes jövedelme mellett biztosan a legelső között szerepel az innovációk ösztönzése is. Az innovációs rendszer az oktatás esetében is egyfajta immunrendszerként működik, amelynek sejtei – az innovatív pedagógusok – képesek felismerni egy sor kisebb-nagyobb problémát, és kellő kreativitással semlegesíteni, illetve megoldásokká transzformálni azokat. Jó esetben bárki innovátorrá válhat, és egy jól működő ágazat ezt erőteljesen ösztönzi, jutalmazza és támogatja is. Az innovációs kultúra fejlesztését a tanárok és iskolák szakmai autonómiájának tervezett növelése hazánkban különösen aktuálissá teszi. A cikk a közelmúlt néhány kapcsolódó hazai kutatását, javaslatát tekinti át, kitérve az innovációt ösztönző intézkedésekre, az innovációk kockázataira, és a kockázatok kezelésére is.

Kulcsszavak: *oktatási innováció; innovációpolitika; innovációs kockázatok*

ROVAT: MŰHELY

73–90 » JÓZSA GERGELY:

DINAMÓ (Digitálisan Naprakész Módszerek) –

A generatív képkalkotás alkalmazása és integrálása a vizuális kultúra oktatásába

<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.05>

A tanulmány a DINAMÓ – Digitálisan Naprakész Módszerek nevű, művészetpedagógiai innovációként létrejött alternatív alkotócsoport működését és pedagógiai

hatásait vizsgálja. E pedagógia középpontjában a generatív képkalkotás integrálása áll a vizuális művészeti nevelésbe, célja a képzőművészeti önkifejezés és az identitás erősítése, valamint az alkotói és tanulási folyamatok fejlesztése. A DINAMÓ reflektív tanulási környezetet biztosít, amely támogatja a vizuális kísérletezést és a művészeti tananyag élményalapú, alternatív feldolgozását, ötvözve a manuális és digitális technikákat. A generatív MI által létrehozott képek szerves részévé válnak az alkotói folyamatoknak, elősegítve a kreatív döntéshozatalt és a szakmai alkalmazhatóságot. A kutatás hangsúlyozza, hogy az MI nem helyettesíti a klasszikus művészeti értékeket, hanem korszerű pedagógiai eszközként egészíti ki azokat, miközben megőrzi az „emberi érintés” jelentőségét. Különös figyelmet kap a digitális képszerkesztés, a kritikai reflexió és a promptok tudatos megfogalmazása, amelyek révén a diákok mélyebb szakmai ismeretekre tesznek szert. Emellett a tanulmány célja az MI-vel kapcsolatos szkepticizmus oldása és a bizalom építése. A DINAMÓ modellje jól példázta, hogyan integrálható az MI a vizuális művészeti oktatásba úgy, hogy az támogassa az önkifejezést, a kreatív gondolkodást és a pedagógiai innovációt, miközben megőrzi a hagyományos művészeti értékeket és az alkotói szabadságot.

Kulcsszavak: *alkotótárs; élményalapú tanulás; kreativitás; művészetpedagógia; mesterséges intelligencia*

91–116 » CZAPNÉ MAKÓ ZITA – CSÉPÁNY NIKOLETTA:

A tantárgyi koncentráció lehetőségei az alsó tagozatban: matematika és olvasástanítás

<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.06>

A tantárgyi koncentráció hatékonyságát a tanulási-tanítási folyamatban számos tanulmány igazolta. Tapasztalataink szerint azonban az általános iskola alsó tagozatán nem minden tantárgy esetében valósul meg kellő mértékben. A matematika és a magyar irodalom tantárgyak látszólag teljesen elkülönülnek egymástól az oktatás folyamatában, pedig kiváló lehetőségek kínálkoznak ezeknek a tantárgyaknak az összekapcsolására is. Cikkünkben a matematika és az olvasástanítás integrációjának lehetőségeit mutatjuk be az általános iskola alsó tagozatában. Úgy gondoljuk, hogy a két tantárgy tanításának valamilyen mértékű összekapcsolása számos előnnyel járhat: segítheti a motivációt, színesítheti a tanítási-tanulási folyamatot, hozzájárulhat a tanulási nehézségek leküzdéséhez.

A fentiek mellett egy kérdőíves vizsgálat eredményeiről is beszámolunk, melyet diplomás tanítók és tanító szakos hallgatók körében végeztünk. Arra voltunk kíváncsiak, hogyők hogyan vélekednek a tantárgyi kapcsolódásokról, mennyire tartják ezeket fontosnak

pedagógiai szempontból, illetve, mi a véleményük a tantárgyi koncentráció megvalósíthatóságáról. Az online kérdőívet 82 fő töltötte ki. Közülük 42 kitöltő tanító szakos hallgató, 40 fő pedig diplomával rendelkező tanító. A válaszokból kiderült, hogy a tanítók és a tanító szakos hallgatók is nagy pedagógiai hasznot tulajdonítanak a tantárgyi koncentrációnak, amely véleményük szerint mind a motiváció, mind a tudástartalmak elsajátítása szempontjából hasznos eljárás. Sok kitöltő válaszolta, hogy nehéz a tantárgyi koncentráció megvalósítása, ezért mindenképpen hasznosnak véljük az eljárást segítő feladatcsomagok, taneszközök jövőbeli publikálását.

Kulcsszavak: *tantárgyi koncentráció; komplexitás; matematikatanítás; olvasástanítás*

117–131 » VIDA GERGŐ – NAGY DORISZ:

Az iskolai integráció szülői szemmel – A nem sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelő szülők helyzete az integrációban

<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.07>

A magyar köznevelési rendszerben a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek inklúziója és integrációja fogalmi szinten is keveredő, kevésbé lehatárolt terület. Az integráció jogszabályi szinten rögzített lehetőség, ugyanakkor az inklúzió és a méltányosság fogalmi kevésbé jelennek meg explicit módon a szabályozásban. Több összetevő hiánya nehezíti az inklúziót, ilyenek az intézményi feltételek, köztük a hiányos szülői kommunikáció. Az oktatáspolitikai ártrendeződés alkalmával relevánssá válhat, hogy az inklúzióról ne kizárólag intézményi, finanszírozási vagy szakember-ellátottsági problémaként beszéljünk, hanem az iskolai közösség egészen működéséig. Jelen tanulmány az együttnevelés egyik kevésbé kutatott szereplőjét, az SNI-vel nem küzdő gyermekek szüleit célozta. Felvetésünk szerint az ő informáltságuk és bizalmuk közvetlenül befolyásolhatja az inklúzió sikerességét.

A tanulmány az inkluzív neveléssel kapcsolatos nézeteket vizsgálja egy pilot kutatás keretein belül kvantitatív, kérdőíves módszerrel. Célunk annak feltárása volt, hogy a nem SNI gyermekeket nevelő szülők miként értelmezik az együttnevelés fogalmát és milyen tényezők befolyásolják elfogadó vagy fenntartásokkal teli viszonyulásukat. Az adatfelvétel online, kérdőív segítségével, hólabda-mintavételi eljárással valósult meg. Az elemzés öt munkahipotézist vizsgált korrelációszámítással és Mann–Whitney-próbával. Az eredmények szerint erős negatív összefüggés mutatkozik az önértékelt informáltság és az együttneveléssel kapcsolatos bizonytalanság között. Az iskolai tájékoztatás kapott szülők szignifikánsan magasabb intézményi bizalmat mutattak, ugyanakkor a válaszadók több, mint

kétharmada semmilyen tájékoztatást nem kapott az együttnevelésről. A személyes tapasztalat önmagában nem jár együtt elfogadással, a szülői aggályok és az észlelt pozitív hatások megítélése között ugyanakkor közepes, negatív összefüggés áll fenn. Az eredmények alapján a szülői bizonytalanság elsősorban nem elutasításból, hanem információhiányból fakadhat, ami az iskolai kommunikáció és a szülők tudatos bevonásának fontosságát hangsúlyozza.

Kulcsszavak: *inkluzív nevelés; szülői attitűdök; integráció; sajátos nevelési igény; iskolai kommunikáció*

ROVAT: ÉTELMEZÉSEK, VITÁK

132–142 » NÉMETH GÁBOR:

„A transzcendencia hiánya vagy átalakulása?” – Az ateista transzcendencia értelmezése keresztény pedagógiai nézőpontból – Gondolat kísérlét

<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.08>

A tanulmány az ateista transzcendencia jelenségét vizsgálja keresztény pedagógiai nézőpontból. Kiindulópontja, hogy a modern, szekularizált társadalmakban a transzcendencia nem tűnt el, hanem átalakult: a vallási nyelvről leválva új formákban jelenik meg az erkölcsi elköteleződésben, a közösségi felelősségvállalásban és a jövőre irányuló értelemkérésben. Az írás bemutatja a transzcendencia fogalmának modern átalakulását, majd értelmezi az ateista transzcendencia fogalmát mint olyan emberi tapasztalatot, amely önmagán túlmutató jelentés- és normahorizontot feltételez, anélkül, hogy isteni alapra hivatkozna. A pedagógiai dimenzió feltárásában Makarenko és Szuhomlinszkij életműve szolgál példaként, különös tekintettel a jövőorientáció, az erkölcsi többlet és a közösség szerepére. A tanulmány amellett érvel, hogy az ateista transzcendencia valós emberi és pedagógiai tapasztalat, míg végső megalapozottsága bizonytalan marad. A keresztény pedagógia ebben az összefüggésben nem elutasító alternatívaként, hanem értelmező és beteljesítő horizontként jelenik meg, amely képes megőrizni az emberi méltóság abszolút jellegét a nevelés gyakorlatában.

Kulcsszavak: *transzcendencia; ateista transzcendencia; keresztény pedagógia; szekularizáció; emberi méltóság; közösségedagógia; erkölcsi nevelés*

*

B2 » *A képekről* (Tóth Nóra)

A Tüskevár Iskoláról és az iskola alkotói filozófiájáról

B3 » *Szerkesztői jegyzet* (ÜPSz)

Felhívás történetmeselésre

B4 » *„Hogyan bocsáthatnék meg ennek a bűnösnek?”*

Részlet Fazekas Sándor *A megbékélés és az emlékezés etikai kritériumai* c. írásából

ABSTRACTS

(Full-texts are in Hungarian!)

SECTION: TANULMÁNYOK (peer reviewed)

26–49 » BOCSI, VERONIKA:

Patterns of Downward Educational Mobility in a Youth Sample<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.03>

Previous Hungarian research indicates that downward educational mobility has become more prevalent among younger generations. However, both the Hungarian and the international literature remain limited with regard to the factors shaping the chances of downward educational mobility. This study draws on the 25–29-year-old subsamples of the Hungarian Youth Research (Magyar Ifjúság) 2016 and 2020 datasets, as well as on a pooled dataset created by combining the two waves. Downward educational mobility was examined by distinguishing three groups according to the father's educational attainment: fathers with a university degree, fathers with an upper secondary school certificate, and fathers with a vocational qualification. To identify the factors associated with downward educational mobility, binary logistic regression models were estimated using a range of potential independent variables, including gender, type of settlement, and the mother's educational attainment. Our findings show that the proportion of downwardly mobile young people remained relatively stable between the two survey waves (10.2% in 2016 and 9.2% in 2020). The vast majority of these transitions involved a one-level movement, most frequently originating from the group whose fathers held a university degree. In all models, the mother's educational attainment significantly influenced the chances of downward mobility; however, the relevant determinants differed across paternal educational groups. For example, in the subsample of respondents whose fathers had vocational qualifications, both parenthood and partnership status were significant predictors, whereas among those with fathers holding an upper secondary certificate or a university degree, disagreement with the parents' way of life weakened the pattern of educational reproduction. Finally, unlike upwardly mobile and educationally immobile young people, downwardly mobile respondents did not display a distinctive pattern regarding their intentions to pursue further education.

Keywords: *social mobility; educational mobility; youth*

50–72 » SOTKOVSKZY, LILI – BÁRDOS, JENŐ:

The Evolution and Limitations of Speech-Based Educational Technologies in Language Teaching – Institutional Teacher Discourse in Chatbot–Learner Interaction<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.04>

This study examines the extent to which AI-based chatbots are capable of reproducing discourse-pragmatic

patterns characteristic of language teacher communication, drawing on a historical overview of technological developments in language education. Whereas earlier technologies primarily supported access to linguistic input and autonomous practice, contemporary systems are increasingly able to partially imitate the teacher's role through conversational interaction and feedback. Rather than investigating pedagogical effectiveness, the study focuses on whether interactions between AI and learners exhibit features characteristic of institutional teacher discourse. The analysis is conducted qualitatively, using a literature-based checklist applied to dialogues generated within a controlled learner role. The findings support the assumption that AI-based chatbots are capable of reproducing certain micro-level strategies associated with teacher communication; however, they do not consistently adopt the interactional and institutional roles that define language teacher discourse as a whole.

Keywords: *speaking instruction; language teacher discourse; AI-based language technology*

SECTION: LÁTÓSZÖG

5–12 » NÉMETH, TIBOR:

Dismantling the legacy of colonization in Canadian schools<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.01>

Between 1880 and 1980, Canada forced around 150,000 Indigenous children into distant residential schools, executing a systematic cultural genocide through sexual abuse, isolation from families, and the prohibition of native languages. This colonial policy left a severe traumatic legacy, causing intergenerational residential school syndrome, addiction, rage, and the fragmentation of communities. Healing began by acknowledging this colonial trauma.

The first milestones toward genuine reconciliation were the 2007 out-of-court settlement and the establishment of the Truth and Reconciliation Commission in 2008. The Commission's 2015 final report formally labelled the system a *cultural genocide*, prompting state and papal apologies. Rooted in restorative justice, the Commission aimed to rebuild broken relationships rather than exact retribution, presenting a 94-point Call to Action.

Education became the primary tool to dismantle systemic inequalities. The federal government gradually

withdrew from managing Indigenous schools, allocating substantial funding for infrastructure and language revitalization. The 2019 Indigenous Languages Act recognized language rights and integrated the wisdom of respected Elders into schools, allowing them to teach and provide emotional support.

Today, Canadian provinces have integrated Indigenous history and perspectives into their curricula. The educational focus has shifted from classroom theory to land-based learning in native languages, blending modern science with ancestral knowledge. Reconciliation and culturally appropriate education are recognized not only as moral obligations but as vital national interests for Canada's future.

Keywords: *residential schools; cultural genocide; societal reconciliation; restorative justice; language revitalization*

13–25 » PÁL VÖLGYI, LAJOS:

The renewal of the culture of innovation in education

<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.02>

A wide range of measures can help a sector function and renew itself. Alongside the recognition and fair compensation of sector stakeholders, encouraging innovation is certainly among the top priorities. In the case of education, the innovation system functions as a kind of immune system, whose cells — innovative educators — are capable of identifying a range of smaller and larger problems and, with sufficient creativity, neutralizing them or transforming them into solutions. Ideally, anyone can become an innovator, and a well-functioning sector strongly encourages, rewards, and supports this. The planned increase in the professional autonomy of teachers and schools makes the development of the culture of innovation particularly relevant in our country. This article reviews several recent related domestic studies and proposals, addressing measures to encourage innovation, the risks of innovation, and risk management.

Keywords: *educational innovation; innovation policy; innovation risks*

SECTION: MŰHELY

73–90 » JÓZSA, GERGELY:

DINAMO (Digitally Up-to-Date Methods) – The Application and Integration of Generative Image Creation in Visual Culture Education

<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.05>

This study examines the operation and pedagogical impact of DINAMO (Digitally Up-to-Date Methods), an alternative creative group established as an innovation in

art education. The group's central focus is the integration of generative image creation into art education, with the aim of strengthening self-expression and identity while enhancing creative and learning outcomes. DINAMO provides a reflective learning environment that supports experimentation and experience-based, alternative approaches to art curriculum development, combining traditional manual techniques with digital methods. Images generated by artificial intelligence become an integral part of the creative process, facilitating creative decision-making and fostering professional competencies. The research emphasizes that AI does not replace classical artistic values; rather, it complements them as a contemporary pedagogical tool while preserving the importance of the “human touch.”

Particular attention is given to digital image editing, critical reflection, and the conscious formulation of prompts, through which students acquire deeper professional knowledge. In addition, the study seeks to reduce skepticism toward AI and to build trust in this technology. The DINAMO model serves as an example of how artificial intelligence can be integrated into visual arts education in a way that supports self-expression, creativity, and pedagogical innovation while preserving traditional artistic values and artistic freedom.

Keywords: *creative collaborator; experiential learning; creativity; art education; artificial intelligence*

91–116 » CZAPNÉ MAKÓ, ZITA – CSÉPÁNY, NIKOLETTA:

Exploring the Prospects of Cross-Curricular Teaching in Lower Primary Education: Integrating Mathematics and Reading Comprehension

<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.06>

Numerous studies have confirmed the effectiveness of cross-curricular methods in enhancing the teaching–learning process. Despite this, their application in lower elementary education remains limited, particularly in subjects such as mathematics and Hungarian literature, which are traditionally taught as separate disciplines. This study aims to explore the potential for integrating mathematics and reading instruction in lower primary classrooms. We argue that such integration can offer multiple benefits: increasing student motivation, enriching classroom activities, and supporting the development of both literacy and numeracy skills. Furthermore, it may contribute to overcoming common learning difficulties by providing a more holistic approach to knowledge acquisition.

To investigate current attitudes toward cross-curricular methods, we conducted an online questionnaire survey among 82 respondents, including 42 teacher training students and 40 qualified teachers. The survey examined

perceptions of pedagogical value, practical feasibility, and potential challenges. Findings reveal that both groups consider cross-curricular approaches highly beneficial for fostering motivation and improving learning outcomes. However, respondents also highlighted significant implementation difficulties, such as time constraints and lack of resources. Based on these insights, we recommend the development and dissemination of structured task packages and teaching aids to facilitate the practical application of cross-curricular strategies in lower primary education.

Keywords: *cross-curricular teaching; complexity; teaching mathematics; teaching reading*

117–131 » VIDA, GERGŐ – NAGY, DORISZ:

The situation of parents raising children without special educational needs in the context of integration

<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.07>

In Hungarian public education system, the inclusion and integration of children with special educational needs (SEN) is a conceptually blurred and poorly defined concept. Although integration is a legally established option, the concepts of inclusion and equity are less explicitly addressed in the regulations. The absence of several key components, such as institutional conditions, including inadequate communication with parents, hinders inclusion. As education policy undergoes restructuring, it may become relevant to discuss inclusion not solely as an institutional, funding, or staffing issue, but as the functioning of the school community as a whole. This study targeted one of the less-researched stakeholders in inclusive education: the parents of children without special educational needs (SEN). We propose that their level of awareness and trust can directly influence the success of inclusion programs.

This study examined views on inclusive education within the framework of a pilot study using a quantitative, questionnaire-based method. Our goal was to explore how parents raising children without SEN interpret the concept of inclusive education and what factors influence their acceptance or reserved attitudes. Data were collected online using a questionnaire and snowball sampling method. Five working hypotheses were tested using correlation calculations and the Mann–Whitney U test. The results indicate a strong negative correlation between self-reported knowledge and uncertainty about inclusive education. Parents who received information from the school demonstrated significantly higher institutional trust; however, more than two-thirds of respondents received no information about inclusive education. Personal experience alone does not lead to acceptance; however, there is a

moderate negative correlation between parental concerns and assessments of perceived positive effects. Based on the results, parental uncertainty may stem primarily not from rejection but from a lack of information, which underscores the importance of school communication and the conscious involvement of parents in the educational process.

Keywords: *inclusive education, parental attitudes, integration, special educational needs, school communication*

SECTION: ÉTELMEZÉSEK, VITÁK

132–142 » NÉMETH, GÁBOR:

“The absence or transformation of transcendence?” – Interpreting atheist transcendence from a christian pedagogical perspective – A thought experiment

<https://doi.org/10.71157/upsz.2026.05-06.08>

This study examines the phenomenon of atheist transcendence from the perspective of Christian pedagogy. Its point of departure is that in modern, secularized societies transcendence has not disappeared but has been transformed: detached from religious language, it reappears in new forms through moral commitment, communal responsibility, and the search for meaning oriented toward the future. The paper outlines the modern transformation of the concept of transcendence and interprets atheist transcendence as a human experience that presupposes a horizon of meaning and normativity beyond the self, without referring to any divine foundation. In exploring its pedagogical dimension, the works of Makarenko and Sukhomlinsky serve as key examples, with particular attention to future orientation, moral surplus, and the role of community. The study argues that atheist transcendence is a real human and pedagogical experience; however, its ultimate foundation remains uncertain. In this context, Christian pedagogy appears not as a rejecting alternative, but as an interpretive and fulfilling horizon capable of preserving the absolute character of human dignity in educational practice.

Keywords: *transcendence; atheist transcendence; Christian pedagogy; secularization; human dignity; community pedagogy; moral education*

*

B2 » About the pictures (Tóth, Nóra)

About Tüskevár School and their creative philosophy

B3 » Editor's Note (ÚPSZ)

A call for storytelling

B4 » “How can I forgive this sinner?”

Excerpt from Sándor Fazekas's article *“Ethical Criteria of Reconciliation and Remembrance”*